

המהגרים חפצים לצבוע, יתן בידם דלי צבע, מכחולים, ויאמר להם להתחיל בפעולה, כאותם מיליוני האמריקאים החוסכים כסף בצבעם בעצמם את דירתיהם.

משפחת כהן לא התנגדה, היא צבעה את דירתה החדשה, בת 3 החדרים. כשלבשה הדירה מראה נקי ורענן, סיפק הארגון רהיטים. את התוספות והחילופים תעשה משפחת כהן, כמובן מאליו, בעתיד, כשהכנסתה תרשה זאת.

הוא שונה. מעל ראשם קורת גג, במזנון מזון, הבדיקות הרפואיות הסתיימו — הם כולם בריאים ושבעי רצון; הילדים סיבלו את הריפוי הדרוש בשיניים. משפחת כהן חפצה לדעת מה יהיה הצעד הבא? עבודה, כמובן. זו היתה השאלה הראשונה, שעלתה על שפתי כהן, כבואו בתחלה לשרות העדה והמשפחה לפני מספר שבועות. מנהל אגף העיסוק של השרות יודע, אחרי שנות נסיון מרובות בטיפול במהגרים, כי אדם שרכש נסיון בפולגיה, בקי לעתים רחוקות בשפה ובמנהגים האמריקאיים.

הוא שונה, והוא עצמו יודע זאת, אומר גלמן. "לעתים קרובות נאלץ להתקיים בזכות עורמתי — הוא חסר את השיפור-צים ושיפורי המקצוע האחרונים, ובמקרים מסויימים סיגל גישה מיוחדת לתפקידו. אדם שהיה פקיד עורך דין בליטא, עלול לומר, כי הוא עורך דין מוסמך — ועלינו לסמוך על דבריו בלבד. אך אנו מבקרים ובדוקים את דבריו. יש עמנו ועד אנשי מקצוע העוורים לנו לשפוט את רמתו המקצועית של המהגר. ללוגמה, אם המהגר הודיע שהינו ספר, ישלח אל ספר, שיתן בידו הודמנות להוכיח את מקצועו-תו. ואי, כשיתקבל הדו"ח, נדע מהי רמתו ויכלתו המקצועית של האדם".

כהן, שטען כי הינו מנהל חשבונות, נשלח אל מנהל חש-בונות מוסמך, שאחרי ימים מס-פר מסר דו"ח לאגף העיסוק: כהן מבטיח רבות, אבל שיטותיו, שפתו, כתב ידו, אינם מתאימים לדרך עבודתם של אנשי המק-צוע האמריקאים. מנהל החשבו-נות האמריקאי הציע, כי בינתיים יועסק כהן כקופאי, ובעת ועונה אחת ילמד, בזמנו הפנוי, את החומר הדרוש לבחינת דיפל-ומה אמריקאית של הנהלת חש-בונות.

"אחרי הדו"ח", אומר גלמן, "ידענו היכן עלינו להעמידו. שלחנוהו ממעביד אל משנהו, עד אשר, אחרי שישה ראיונות, נמ-צאה לו עבודה בשכר 17.50 ל"י לשבוע". עבודה זו הושגה אחרי הכנה מרובה ותכנון. אחד מאנ-שי אגף העיסוק, שבחן את כהן במבחן אינטליגנציה, שתורגם לאידיש, מצאו מפתח למדי ומתאים לתפקידו. "בדרך כלל", אמר העובד, "גילינו, כי המהגר החדש אינו פיקח או טיפש מן האזרח האמריקאי הממוצע — למעשה, הוא כאחד מאתנו".

לפני שיצא כהן לראיון, שבו השיג עבודה, ישב עם פקיד אגף העיסוק. הם ערכו ראיון מדומה. שינו לפניו ביטויים אופייניים לשפת העסקים האמריקאית, הע-לולים להאמר בשיחה. אחר כך סילפן הפקיד למעביד בעתיד, הסביר לו, כי שפתו האנגלית של כהן אינה משופרת, שבקיאותר במנהגי המקצוע קלושה, אך ציין, לעומת זאת, את יתרונותיו המרובים של המהגר. ואכן כהן השיג עבודה.

כ-10.000 או 12.000 עוב-דים נעזרים בשרותי העבודה של הארגון. אמר מר גלמן. הם קשורים למשרדי הארגון, וע"י כך מגיעים לארגון רשימות של כ-900 מקומות עבודה פנויים, מדי יחדש בחודש. עובדים בלתי מקצועיים מוצאים מקומות עבו-דה ביתר קלות מאשר מקצועיים. הייצור ההמוני מעלה תפקידים מרובים, שאפשר לעסוק בהם אחרי הכשרה קצרה, מקומית. במפעל או בבית החרושת. תע-שיית הבגדים, תעשיית המזון, אריזה — כל אלה הם מקומות עבודה פתוחים. אבל שני הטיפו-סים, שקשה ביותר למצוא בע-בורם עבודה, הם: בעל המקצוע והיהודי האדוק, שאינו מוכן לע-בוד בשבת, והדורש להשתחרר מן העבודה ביום ששי אחר-צ.

זוהי פרשת כהן: תמצית הפרשה של כל אחד מ-115.000 המהגרים, שהגיעו לאמריקה מאז 1945. היו שבאו בתקווה למצוא את הזהב הנוצץ ברחובות, אך הרוב שאפו למצוא בית ועתה, רבים הבאים, מבין המגרים לשעבר, לתרום את תרומתם לארגון היהודי, שהציבם על הדרך לקראת חיים חדשים

בעזרתו של קהל עובדים אדיב, נשלחה משפחת כהן אל אחד משני בתי החולים הגדולים, מיסודו של הארגון היהודי. כמעט כל המהגרים וקוקים לטיפול איזה שהוא. ישנם עובדים מיוחדים, הדואגים להם בבתי החולים, המסבירים את הסימנים האנגליים המיוחדים והדואגים לכך, שישמרו ויבואו במועד הנכון לביקור אצל הרופאים. אין פלא, כי מראהו של מר כהן הוא כמראה אדם שבע נחת — הטיפול מרובה. "סלחי נא... ועבודה?" שואל הוא במתיחות, חוזר על שאלתו הראשונה. "כן", משיבה העובדת הסוצאלית, "נדאג לכך. אבל תחילה יש למצוא מקום מגורים". ואכן, זוהי בעייה חמורה לכל תושב בצייקו — ותיק או חדש. זר שאינו שולט בשפה, שאינו בקי בשיטות בעלי הבתים, החפצים להשתמש מביקורת שכר הדירה הממשלתית, עלול להתקשות, להתכעס, אף להתיאש.

זוהי ספסרות. אדם, שיעקור מחיפה לתל-אביב, ידאג בראשונה למקום מגורים. אדם, שעקר עם משפחתו, מעבר לאוקינוס לאמריקה, אינו פחות מעונין בעיית המגורים. שירות העדה והמשפחה בצייקו דואג בראש וראשונה לדירה — תנאי ראשון למשפחה המהגרת, העולה בחשיבותו אפילו על תעסו-קה. העובדים הסוצאלים המנוסים גילו, כי אם מספקים למהגר עבודה לראשונה, עלולה המשפחה להשאר ללא דירה קבועה במשך זמן רב.

"זוהי מובן", הסבירה עובדת סוציא-לית. "האשה חייבת להשאר עם הילדים, לכן אינה יכולה לצאת לחפש דירה. הבעל השב מעבודתו עיף מדי, מלצאת לחיפושים ממו-שכים בסביבות זרות". קיימות שיטות מספר לחיפוש דירה — רשימת כתובות של משפ-חות, המוכנות להשכיר חדר או שניים; סוכני חדרים שאפשר להתקשר עמם; וכמובן מודעות בעתונים.

אם המהגר הוא יחיד, ללא משפחה,

במשרדי השרות היהודי לעדה ולמשפחה עומדת משפחת כהן: אב, אם, בן, בת ומחכה בלב שקט לעתידה, הובטח להם שיקבלו את כל הדרוש לחיים החדשים.

הם אינם גרים בצריפון נקוב. או באהלים קרועים, כמו בארץ ישראל. השרות היהודי סיפק להם דירה בת 3 חדרים ומסבחה, שאף אזרח ותיק בישראל לא היה מתביש לגור בה.

עם כלי מטבח מודרניים כאלה אין חייה של גברת כהן קשים ביותר. תנור חשמלי טוב מפרימוס, סוב מפתיחה, סוב ממדורת-אש. ומקרר חשמלי — חלומו של כל ישראלי אופטימיסט.

העולם החדש. בדתם בתחת הרכבת בצייקו, פוגשת עובדת סוצאלית את משפחת המהגרים.

נקל לספק לו שיש; לאדם נשוי, בעל משפחה, קשה הדבר ביותר. בקורת שכר דירה גרמה לשיטות מוזרות ביותר, בלתי חוקיות, של סחיטת כספי הדייר. למשל: בעל בית, המציע דירה בת שני חדרים, בשכר 14 ל"י לחודש, ברובע צפוף, עלול לבקש ברוב נימוס 200 ל"י שכר שימוש ברהיטיו — מספר כסאות ושולחן. דברים מעין אלו קורים לעתים מזומנות, והמהגר החדש עולה על האוטובוס הראשון, טס חזרה אל שרות העדה והמשפחה לבקש את הסכמתו. עליו להשיג את הסכמת השרות, כי הוא שישלם שכר הדירה, עד שהדייר יקבל עבודה.

בתשומת לב מקשיבה העובדת הסוציא-לית להצעה — 14 ל"י לחודש, 200 ל"י בעד ה"רהיטים", "מצטערתי", תענה לבסוף, "זוהי ספסרות — 200 הל"י הן רק צורה אחרת של דמי המפתח. אין אנו עוורים לעוקפי החוק".

"אז זהו מקום מגורים... הרי כבר חפשתי למעלה משבועיים", משתומם המהגר הטרי לעקשנותה של העובדת הסוצאלית, זועם, לפתע, על האנשים שהיטיבו כל כך לדאוג לו עד עתה. הם אינם משיבים בצעקה, אלא מרגיעים אותו, בהבטיחם כי שמור לו עדיין מקום במלון המעבר.

המהגרים החדשים מפתחים במהירות חוש בילוש מצויין, כשהם עוסקים בציד דירות. הם מתרועעים מבוהלים, מספרים איש לרעהו על המציאות הבאות בחשבון. רובם מתגוררים בתחילה ברובעים מוזנחים, שנעזבו ע"י אנשים, העולים בסולם ההצלחה הכלכלי. אבל דירה זו, ואין זה משנה היכן, היא צעד ראשון להשתרשות בארץ החדשה. לרוב וקוקה הדירה לצביעה מחדש; אפילו אם אין